

40 dagen met Paulus door de woestijn: (5) Authentiek - vals. Waarden - onwaarden. Dualisme?

Lezing: Rom 8,8-11

Naardense Bijbel

5 Want wie leven naar het vlees streven naar de dingen van het vlees en wie zich laten leiden door de Geest naar die van de Geest.

6 Het streven van het vlees is: dood, het streven van de Geest is leven en vrede.

7 Want het streven van het vlees staat vijandig tegenover God: aan de Wet van God onderwerpt het zich niet, en dat kán het ook niet.

8 Mensen die alleen maar vlees zijn kúnnen God niet behagen.

9 Maar gíj zijt niet in het vlees maar in de Geest, daar immers Gods Geest in u woont. Als iemand Christus' Geest niet heeft, die is niet van hem;

10 als Christus in u leeft is het lichaam wel dood door zonde maar is de geest een en al leven door rechtvaardiging.

11 Als de Geest van hem die Jezus heeft opgewekt uit de doden in u woont, zal hij die Christus Jezus heeft opgewekt uit de doden ook uw sterfelijke lichamen levend maken, door zijn Geest, die in u woont.

Nieuwe Bijbel Vertaling

Wie zich door zijn eigen natuur laat leiden is gericht op wat hij zelf wil, maar wie zich laat leiden door de Geest is gericht op wat de Geest wil.

Wat onze eigen natuur wil brengt de dood, maar wat de Geest wil brengt leven en vrede.

Onze eigen wil staat vijandig tegenover God, want hij onderwerpt zich niet aan zijn wet en is daar ook niet toe in staat.

Wie zich door zijn eigen wil laat leiden, kan God niet behagen.

Maar u leeft niet zo. U laat u leiden door de Geest, want de Geest van God woont in u. Iemand die zich niet laat leiden door de Geest van Christus behoort Christus ook niet toe.

Als Christus echter in u leeft, bent u door de zonde weliswaar sterfelijk, maar de Geest schenkt u leven, omdat u door God als rechtvaardigen bent aangenomen.

Want als de Geest van hem die Jezus uit de dood heeft opgewekt in u woont, zal hij die Christus heeft opgewekt ook u die sterfelijk bent, levend maken door zijn Geest, die in u leeft.

TOESPRAAK:

We lezen uit Paulus' brief aan de Romeinen, zeg maar: het **Evangelie volgens Paulus**.

We kennen de evangeliën van Matteüs, Marcus, Lucas (die er de Handelingen van de Apostelen aanhangt) en Johannes. Dan komt in alle Bijbels het evangelie volgens Paulus, zijn brief aan de Romeinen. Een ongewone brief. Geen correspondentie met gemeenten die hij gesticht heeft, die hij kent en met goede raad opvolgt, maar 'n brief aan de gemeente in Rome. Paulus wil er naartoe en hij dient zich aan: dit is het evangelie dat ik verkondig. Alle Bijbels drukken de Brief aan de christenen in Rome af als eerste, voor andere en oudere brieven van Paulus.

Het is de brief die kerkgeschiedenis gemaakt heeft. Twee niet zo oude voorbeelden. Het is de brief waarmee Luther de protestantse Hervorming gepreekt heeft: niet onze goede werken doen het, God doet het.

Het is de brief waarmee de protestantse theoloog Karl Barth bijna 100 jaar geleden het geleerde maar ingeslapen Duitse protestantisme (het evangelie gereduceerd tot “christelijke cultuur”) heeft wakker geschud. De radicale kritiek op “religie” – waarop Patrick Perquy heel vaak terugkomt – is de vrucht van Barths lezing van de Romeinenbrief.

Het is uit die brief - “krachtig en hartstochtelijk” noemt Benoît Standaert hem (*) - dat we daarnet een stukje gelezen hebben. Moeilijk, ook al omdat het een stukje is uit een groter geheel, het is wel een stukje uit het hart, uit de kern van de Brief in hoofdstuk 8 dat we zelfs ook maar gedeeltelijk lezen. We onthouden: met dat éne stukje geraken we er niet echt uit. Proberen we toch.

Wat is dat evangelie, hoe luidt die blijde boodschap van Paulus aan ons?

De Geest van Christus, Gods Geest woont in u, in ons – **hij** doet ons leven, hopen, liefhebben. Uit onszelf brengen we er niets van terecht.

Paulus zegt dat met de tegenstelling: vlees – Geest. Is dat dualisme – vraagt de Lier-folder voor de vastenvieringen. Vlees, de dingen van het vlees – zo las men de brief, de vleselijke zonden, zonde, erotiek, lichamelijke, materie. Zo zijn wij, ouderen, opgevoed. Er was maar één zonde: zonde tegen het vlees, alleen, met twee, tot in het huwelijksbed toe, en met nog honderd variaties. De dingen van het vlees. En daartegenover stond het geestelijke, het hogere, dat wat aan lichamelijke ontheven was. Dualisme noemt men dat, dualisme, duo, twee tegengestelde werelden: de lagere wereld van het vlees, een andere naam voor materie, en de hogere van het onstoffelijke. Wat een bevrijding is het voor mij geweest toen we dankzij de ontdekking van de Bijbel mochten ontdekken dat dat dualisme onchristelijk is, dat Paulus heel iets anders bedoelt.

Wat is dat vlees bij Paulus? Onze Bijbelvertalingen proberen te antwoorden door betere vertalingen te geven van het Griekse woord voor vlees.

Onze goede Willibrordbijbel vertaalt het vlees met zonde: “Zij die een zondig leven leiden, het streven van de zondige natuur loopt uit op de dood”. Dus niet langer vlees - onze natuur is evengoed intellectuele pretentie, dodelijke rivaliteit, nijd, haat. Die vertaling met “zondige natuur” was een goede poging om van de antiseksuele obsessie los te komen.

De Nieuwe Bijbelvertaling, dertig jaar later, stuurt nog 'n beetje bij en vertaalt de letterlijke Griekse zin “wie leven naar het vlees, streven naar de dingen van het vlees” als volgt: “Wie zich door zijn eigen natuur laat leiden is gericht op wat hij zelf wil”. Beter is dat. Niet zonde, niet zondig leven, maar, ja, onze natuur, ons menszijn, aan onszelf overgeleverd. Grieks: “Het streven van het vlees is: dubbele punt – dood”. De NBV vertaalt dat zo: “wat onze eigen natuur wil brengt de dood”

Blijde boodschap van Paulus: mensen, we geraken er niet, met of zonder geboden, met of zonder goede bedoelingen. Het vlees, de mens, aan zichzelf overgelaten, “onderwerpt zich niet aan de Wet van God” zegt Paulus, het vlees, de aan zichzelf overgelaten mens kàn dat ook niet, vervolgt Paulus. (Paulus schrijft elders bijvoorbeeld : we weten wat goed is en we doén het niet; we weten wat slecht is, maar we doen het wél.) We geraken er niet, we doen ons best, we stresseren ons – en we blijven bij God en voor God in het krijt staan. Sinds Adam, sinds Kaïn is het altijd van hetzelfde met de mensheid.

God zelf moet het doen voor ons, en Hij hééft het gedaan, in Jezus Christus. Zijn Geest doet het in ons – Geest met hoofdletter – het streven van de Geest is leven en vrede, waarachtig leven, overvloedig leven, leven dat uitzicht geeft op vrede, veel rijker en voller dan het vlees, de aan zichzelf overgelaten mens, zich kan voorstellen.

Nog eens Paulus’ blijde boodschap: “gij zijt niet in het vlees maar in de Geest – met hoofdletter – Christus’ Geest”. Paulus noemt dat “gerechtvaardigd zijn”. Rechtvaardiging is voor ons een vreemd begrip. In een woordenboek vond ik de omschrijving: rechtvaardiging is het christelijk geloof dat de goede samenhang tussen God, mens en wereld ontsluit. Een ander woord nog: het christelijk heil. Gerechtvaardigd zijn wil niet zeggen volmaakt zijn, af zijn, want onze situatie blijft een menselijke situatie waar rivaliteit en hebzucht om er maar twee te noemen – blijven stoken. Maar veel overvloediger, warmer, sterker, omvattender, telkens nieuwe mogelijkheden scheppend, is de Geest van Christus in ons. Het is toch de Geest die Christus heeft opgewekt, die ook ons levend maakt, zegt Paulus.

De Geest van Christus. Zoeken we nog andere woorden voor die Geest van Christus. Vergiffenis? Barmhartigheid? Genade – d.i. niet uit onszelf – het is puur cadeau, ander woord voor “genade”, overvloedige genade, zegt Paulus, een cadeau dat heel ons leven in een ander licht zet, ons ook niet doet panikeren of wanhopen wanneer we beseffen dat we vlees zijn en blijven. Nog andere woorden voor de Geest van Christus in ons: scheur in de werkelijkheid (B.Standaert), mystiek van verzet (Alma Dewalsche op de Romero-herdenking), liefde sterker dan..., leven als lof- en dankzegging (B. Standaert), de Jezusruimte (B. Standaert)

Nog even naar de trefwoorden in het Lier-boekje voor vandaag:

Dualisme – dat is nu wel duidelijk: niet de tegenstelling stof – onstoffelijk, maar de tegenstelling tussen de zelfheerlijke mens en het geloof in Jezus Christus. Dat hebben we bekeken.

Het koppel “**authentiek- vals**”. Is dat ’n goede weergave van de tegenstelling tussen de aan zichzelf overgelaten mens en de Geest van Christus in ons? Neen, want wie zal oordelen? We moeten ervoor oppassen dat we niet een nieuw, een ander dualisme invoeren: het ene is van de Geest en het andere niet – wie zal oordelen? En vooral het menselijk leven met zijn knellende en knechtende ervaringen (BS) is toch ’n mysterie dat uiteindelijk bij God geborgen is – gelukkig, dat is juist die ouderwetse “genade”.

Hetzelfde met het duo **waarden en onwaarden**. Het is niet de vocabulaire van Paulus. Hij schrijft wel over hoe het leven van christenen er kan uitzien, in hoofdstuk 12, met

ontroerende zinsneden, we hebben allusies daarop gezongen in ons openingslied: ge moet uzelf niet hoger aanslaan dan ge kunt verantwoorden – dus redelijkheid is welkom, respect voor elkaars gaven, geven doe je zonder bijbedoelingen, enzovoort, en dat loopt in hoofdstuk 13 uit op een uitspraak die evengoed van Jezus zelf kan komen: “alle andere geboden worden samengevat in deze ene uitspraak: heb uw naaste lief als uzelf”. Verrassing, dat oude lijstje van werken van barmhartigheid, de lichamelijke (hongerigen spijzen, dorstegen laven, enz.), maar vooral ook de geestelijke werken van barmhartigheid (onwetenden onderrichten, twijfelaars raad geven, bedroefden troosten, zondaars vermanen, lastigen verdragen, beledigingen vergeven, bidden voor goeden en kwaden) ze komen uit het 12e hoofdstuk van onze Romeinenbrief. Het enige wat aan die uitdrukking ongelukkig is: de *werken* van barmhartigheid, de eigen werken waartegen Luther zo gefulmineerd heeft, het zijn niet onze werken, het is Jezus’ Geest in ons.

Ik besluit met de laatste regel van onze lezing:

als de Geest van hem die Jezus uit de dood heeft opgewekt in u woont, zal hij die Christus heeft opgewekt ook u die sterfelijk bent, levend maken door zijn Geest, die in u leeft (NBV).
Wat een cadeau.

Geert Delbeke
De Lier, 2 april 2017

(*) zijn Paulusboek is net verschenen. Zie “*De apostel Paulus. Meesterlijk in denken, bidden en liefhebben*”, Halewijn 2017 . Ik mocht ook beschikken over de tekst van een weekend van BS over de Romeinenbrief van enkele jaren geleden)